МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОННИНГ БИРИНЧИ КОНСТИТУЦИЯСИ МУБОРАК БЎЛСИН!

Ватан севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газети ● Обуначига 1 сўм 50 тийин. Сотувда — 3 сўм.

1992 йил 9 декабрь чоршанба № 242 (21.340).

ЎЗБЕКИСТОН—КЕЛАЖАГИ БУЮК ДАВЛАТ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ нутқи

Ассалому алайкум, халқ нойиблари!

Азиз ва муҳтарам юртдошлар!

Олий Кенгашимизнинг бу машварати йил охирига — қиш кираётган пайтга тўғри келди. Халқимиз, меҳнат аҳлимиз барча соҳаларда муносиб ғалаба ва ютуқлар билан йилни якунлаяпти.

Ушбу анжуманда кўпчилик қишлоқ хўжалик ходимлари, фаолияти қишлоқ ҳаёти билан чамбарчас боғланган нойиблар ўтиришибди. Бу йил қишлоқ хўжалиги соҳасида жуда оғир келди. Аммо табиат инжиқликларига қарамай, деҳқонларимиз тер тўкиб, муносиб ҳосил етиштирдилар.

Имкониятдан фойдаланиб, сизларга, муҳтарам халқ нойиблари, сиз орқали барча деҳқон аҳлига ўз миннатдорчилигимни, ўз меҳримни изҳор этмоқчиман. Қўлингиз дард кўрмасин!

Муҳтарам нойиблар!

Мустақиллигимизнинг бир йиллигини яқиндагина нишонладик. Албатта, бир йил дегани абадият дунёсида бир дақиқа каби қисқа фурсатдир. Аммо, сарҳисоб этадиган бўлсак, шу бир йил ичида республикамизда қанчадан-қанча воқеалар юз берди!

Асосий мавзуга ўтишдан олдин, ҳаётимиздаги ҳозирги даврга хос баъзи бир хусусиятлар, қадриятлар ҳақида алоҳида гапирмоқчиман.

Авваламбор, шуни таъкидламоғимиз керакки, қисқа муддат мобайнида юртдошларимизнинг, халқимизнинг савиясида кескин ўзгаришлар рўй бера бошлади. Бу, энг аввало, сиёсий савияга тегишли гап. Истиқлол туфайли кишиларимизнинг Ватанга, она заминга меҳрли муносабати шаклланиб боряпти. Шуни очиқ айтишимиз зарур: илгари бутун собиқ СССР ҳаритасини қамраб олган Ватан туйғусини онгимизга сингдириш тамойили кучли эди.

Бугун эса Ватанимиз муайян чегара ва қиёфа касб этди. Биз унинг куч-қудрати, ютуқлари ва муаммоларини аниқ биламиз ҳамда бутун вужудимиз билан ҳис этамиз.

Бугун Ватаннинг ҳар бир асл фарзанди ўзини ота юртининг ажралмас бўлаги деб ҳис этяпти ва бундан фахрланяпти. Истиқлол берган энг катта бойликлардан **биринчиси** ана шу десак, асло янглишмаган бўламиз.

Ватан, ватандошлик туйғуси эски мафкуравий қобиқлардан халос бўлиб, ўзининг асл қиёфасини топди

Бугун диққат қилсак, истиқлол қўлга киритилганидан сўнг биз ўз кучимизга, қудратимизга кўпроқ ишона бошладик. Шу туфайли барчамиз вазминлашиб, ўз қадр-қимматимизни теранроқ англай бошладик.

Бугун биз ўзаро жипслашиб, том маънодаги халқ бўлиб, майда-чуйда иғволарга мутлақо эътибор бермайдиган кучга айландик.

Бугун биз бир нарсани аниқ биламиз: вақти-соати келиб, Ўзбекистон давлати расмона куч-қудрат касб этади. Ўз бойлигига, ўзига хос ва ғоят мукаммал ҳамда буюк давлат тизимига эга бўлади.

Муҳтарам халқ нойиблари!

Таъкид этиш лозим бўлган яна бир жиҳат борки, **бу — танланган йўлга ишончимиз. Бу — халқнинг улуғ мақсадимизга ишонгани.**

Халқимизга қуруқ ваъдалар эмас, балки аниқ режалар керак. Бемалол айтиш мумкинки Сиз билан биз чиқарган қонунлар ва фармонларда асосли имкониятлар ва аниқ бажарса бўладиган режалар ўз ифодасини топди.

Ҳаётимизни айрим собиқ Иттифоқдош республикалар — бугунги янги мустақил давлатлар ҳаёти билан қиёсласак, **бизнинг халқимиз митингбозлик, дабдабабозликка берилмасдан, тинч, қадамба-қадам яратувчилик фаолияти билан банд эканини кўрамиз. Ишчи — дастгоҳ ёнида, деҳқон —**

(Давоми 2-бетда)

В. МОЛГАЧЕВ олган суратлар.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессияси тўғрисида

АХБОРОТ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессияси 8 декабрь куни Тошкентда иш бошлади. Олий Кенгаш раиси Ш. М. Йўлдошев мажлисни бошқариб борди.

Халқ нойиблари вафот этган нойиблар Х. Ҳалимов ва А. И. Заҳаровни бир дақиқа сукут сақлаб хотирладилар. Мандат комиссиясининг раиси Ш. М. Мирзиёев шу комиссия номидан маъруза қилди. Олий Кенгаш янги сайланган нойиблар — Т. Жўраев (35-Профессорлар сайлов округи), А. М. Муталов (38-Университет сайлов округи), А. А. Айдарқулов (330-Хатирчи сайлов округи), А. Мардиев (301-Қорадарё сайлов округи)ларнинг ваколатларини тасдиқлади.

Нойиблар сессия котибиятини сайладилар, кун тартибини тасдиқладилар. Кун тартибига ўттиздан ортиқ масала киритилган.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти, Ўзбекистон Республикаси Конституция комиссиясининг раиси И. А. Каримов парламент аъзолари ҳузурида Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий соҳада тутган йўли, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг лойиҳаси ҳақида маъруза қилди.

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси моддама-модда муҳокама этилганидан сўнг гулдурос қарсаклар билан қабул қилинди.

Олий Кенгаш қабул қилган Қонунга биноан 8 декабрь умумхалқ байрами — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни, деб эълон қилинди.

Олий Кенгаш Конституцияни кучга киритиш тўғриси да қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов халқ нойибларини, республиканинг барча фуқароларини тарихий воқеа — мустақил Ўзбекистоннинг Конституцияси қабул қилингани билан табриклади.

Олий Кенгаш сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

Конституция комиссияси тақдим этган Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг лойиҳаси тўлалигича қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси 1992 йил 8 декабрдан бошлаб амалга киритилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 8 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН КУННИ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинганини нишонлаш мақсадида Конституция қабул қилинган кун — 8 декабрь умумхалқ байрами — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни деб эълон қилинсин.

8 декабрь дам олиш куни ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 8 декабрь.

Рассом Н. ИБРОҲИМОВ.

ШУКРУЛЛО,
Ўзбекистон халқ шоири

МУБОРАК!

Дунё яралибдики, у қонунга бўйсунган,
Бу фақат тонг ила тун, доим шунга бўйсунган.
Яхшилик ва ёмонлик бу табиат қонуни,
Аммо бу ҳам аслида инсонларга бўйсунган.

Етмиш йил умр кўриб, не-не қонун кўрмадим,
Қонунларни кўрдиму, рўшнолик кун кўрмадим.
«Бахтлар», «Эрклар» қонуни деган номлар бердик-ку
Халқимизнинг нонини аммо бутун кўрмадим.

Бахтлар қонуни дедим, бахтимни тополмадим,
Юртимда шоҳман дедим, тахтимни тополмадим.
Алдандиму инондим, инондиму алландим,
Етмиш йилда мустақил вақтимни тополмадим.

Сталиннинг қонунин бахтлар қонуни дедик,
Аммо минг-минг бегуноҳ Чўлпонлар бошин едик.
Мустақиллик бўлмаса, на адолат, на эрклик,
Қонун бору аслида тутқун эдик, қул эдик.

Қонун-қонун бўлурму, мустақиллик бўлмаса,
Адолату, виждону оқиллилик бўлмаса.
Юртимиз тинч, эл омон, бунга минг-минг шукрона,
Етармидик бу бахтга одиллилик бўлмаса,

Халқ шоири Шукрулло деган менинг номим бор,
Бу ишончни тоабад оқлагувчи жоним бор.
Елғонлар жонга теккан, алдовнинг умри қисқа,
Мен ҳам салкам ҳожиман, рост айтар имоним бор.

Бугунги Қонунимиз, бу — бахтимиз, муборак,
Шитоб гуллашга кирган дарахтимиз, муборак.
Бу жаҳонаро бизнинг шуҳратимиз, шонимиз,
Бу бизнинг ривожимиз, ўз тахтимиз, муборак!

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясида

ЎЗБЕКИСТОН—КЕЛАЖАГИ БУЮК ДАВЛАТ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда).

далада, врач — шифохонада, муаллим — синфхонада, хуллас, ҳар ким ўз жойида меҳнат қиляпти. Бу меҳнатнинг кўзга ташланиб турган қувончли натижалари беқиёсдир.

Кишиларга томорқа ва уй-жой қуришга ер теккани, аҳолини газ, сув билан таъминлаш борасида амалга оширилган ишларни олинг, булар аниқ натижалар эмасми?

Ишнинг кўзини билган, касбига моҳир кишиларда келажакка ишонч пайдо бўлаяпти. Меҳнатимизнинг меваси кўриняпти.

Бундан тўрт-беш йил олдин пахтадан безганимизни ким эсламайди? Бунинг сабаблари нимада эди?

Асосий сабаби шуки, ўзбек пахтасини кимдир қаёққадир олиб бориб, қайсидир нархда кимгадир сотиш пайидан бўларди. Бир эътибор беринг-а, қанчалар мавҳум бу гаплар! «Кимдир», «қаёққадир», «кимгадир» ва «қайсидир» — яқин ўтмишда биз гувоҳ бўлган савдолар ана шу сўзларда ўз ифодасини топган эди. Биз меҳнатимиз мевасидан ўзимиз баҳраманд бўлолмасдик.

Бугун нафақат меҳнатга, балки меҳнатимизнинг натижасига ҳам ўзимиз эга бўляпмиз. Ўзбек халқи ўз пахтасини ўзи сотиб, фойдасини ҳам ўзи оляпти ва шу тариқа кўзи очиляпти.

Ҳаётимизда бўлаётган ўзгаришларнинг илдизи халқимизнинг маънавий уйғонишидадир. Она тилимизнинг азалий ҳақ-ҳуқуқлари тиклангани, ҳақиқий ўзбекона урф-одатларимизнинг ҳаётдан ўрин олаётгани, қадриятларимизнинг ўз ўрнини топаётгани ҳам одамлар кайфиятига ижобий таъсир кўрсатмоқда. **Ўзбек ўзлигига ишона бошлади.** Такрор бўлса-да, айтиш керак: Наврўз тиклангани, ҳайитлар тиклангани жуда савобли ишлар бўлди.

Миллий, маънавий қадриятларни юксалтириш борасида биз барча билан ҳамкорлик қилмоқдамиз. Ҳеч қайси ижтимоий тоифа бу ишдан четга суриб қўйилгани йўқ.

Мен бугун мамнуният билан таъкидламоқчиманки, **халқимизнинг кўнглини кўтаришда, унинг қаддини ростлашда кўпчилик дин вакиллари, юзлаб имом-хатибларимиз бизга яқиндан ёрдам беряптилар.** Бошқа айрим мусулмон республикаларидаги диндошларидан фарқли ўлароқ, улар халқни бирлаштиришни, ўзаро низо ва нифоқлардан йироқ туришни тарғиб этмоқдалар. Бунинг натижасида бошқа ижтимоий-сиёсий тадбирларни ҳам уйғун этган ҳолда, биз жумҳуриятимизда бугунги энг катта бойликни — тинчликни барқарор этишга эришдик.

«Ўзбекчилик» деган олижаноб тушунча борки, буни айрим оғзига кучи етмаганлар нотўғри талқин этадилар. Ўзбекчилик — миллатчилик дегани эмас. Баъзи иғвогарлар «Каримов халқни миллатчилик йўлига бошламоқда» деган фисқ-фужурларни тарқатиб юрганидан хабарим бор. Йўқ, Каримов ҳам, у суянган **халқ ҳам миллатчилик кўчасидан ўтмаган ва ўтмайди ҳам. Бизнинг олий мақсадимиз — мустақиллик эди. Бунга эришдик. Мустақилликнинг олий мақсади — ўзбек халқининг иззатини жойига қўйиш.**

Биз яхши англаймизки, ўз иззати ва қадрини билган инсон миллат ажратмайди. Ўз кучи ва келажагига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади.

Худога минг қатла шукрки, ўзбекларимизнинг бошқа халқларга муносабати ижобийдир. Юртимизда яшаётган бошқа халқ вакилларига одилона қараш, уларга меҳрибонлик қилиш биз учун маънавий бурчга айланган.

Истиқлолга эришган халқ ўзгаларга зуғум қилмайди. Маълумки, тазйиқ ва таҳқир туйғуси аламзадалик уйғотади. Биз эса тазйиқ ва таҳқирдан қутилган, ўз қадрини билган халқмиз. Ўз кучига ишонган ва ўзгаларга ҳамдард бўла олишга қодир эркин халқмиз.

Бизнинг кўнглимиз кўтарилганининг боиси шуки, халқимиз жипслашиб, бирбиримизга меҳрли, оқибатли бўла бошладик. Шу нарса бизга умид, ишонч ва куч бағишламоқда, тинч-тотув ҳаётга асос бўлмоқда.

Бу жипслик сабаблари ҳаммамизга маълум. Аммо яна бир жиҳат борки, уни алоҳида айтиб ўтиш лозим. Биз янги ҳаёт қуриш учун бел боғладик, бироқ ўтмишга маломат тошларини отмадик. Халқимизнинг ўтмишга тош отиш — гуноҳи азим, деган асл ақидасини ёдда тутдик.

«Сен—коммунист», «сен — диндор», «сен—кофир» деган каби ўртага рахна солувчи маломатлар бўлмади. Билардикки, биз ҳаммамиз эски замондан ўсиб чиққанмиз. Ўтмишни тафтиш қилиш ёки уни инкор этиш — ўз илдизимизни ўзимиз кесишимиз билан баробар эканини яхши англадик ва шу тариқа халқимизни пароканда бўлиш балосидан асраб қолдик.

Тўғри, «шунча одам қамалди», «шунча одам партиядан ўчди» деб Московга мақтаниб ҳисобот берган баъзи бир кимсаларнинг қилмишларини унутганимиз йўқ. Аммо, гапнинг рости, уларга ҳам кек сақламадик.

Биз кўрган чора-тадбирлардан асосийси шуки, яхши одамлар хор бўлишига йўл қўйилмади. Бадном этилган кўп минглаб кишиларнинг пок номлари тикланди. Бунга мисол этиб — Ўзбекистонга кўп йиллар хизмат қилган, халқимизнинг атоқли фарзанди Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигини нишонлаганимизни эслаш кифоя.

Ҳурматли халқ ноиблари!

Давлат мустақиллигига эришилгандан кейин **биз ўзимизнинг истиқлол ва тараққиёт йўлимизни танлаб олдик, бу эса Ўзбекистоннинг қатъий йўлидир.**

Бу жараён Ўзбекистонда ҳозирдаёқ бошланиб кетди. Республиканинг Олий Кенгаши чиқарган қонунларга таянган ҳолда шу жараённинг ҳуқуқий негизи яратилди. Республиканинг барча фуқаролари ва корхоналарига ташаббус ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш учун тенг имкониятлар берилган. Бозор муносабатларини босқичма-босқич ривожлантириш таъминланмоқда. Мулкчиликнинг хилма-хил шаклларини вужудга келтириш, рақобатни авж олдириш, бошқаришнинг маъмурий-буйруқбозлик усулларидан қатъиян воз кечиш, иқтисодий омиллар ва воситаларни кенг жорий этиш бозор муносабатларининг ўзагидир.

Бозор тармоқлари мажмуини шакллантириш йўлида дастлабки қадамлар қўйилмоқда. Банк тизими қайта ташкил этилмоқда. Республиканинг Марказий банки бошқарув органларидан мустақил бўлиб қолди. Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ва тижорат банклари тармоғи вужудга келтирилди. Давлат моддий-техникавий таъминоти ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш тизими тубдан ислоҳ этилди. Универсал ва ихтисослаштирилган товар-хом ашё биржалари, брокерлик идоралари ва савдо уйлари очилди. Дастлабки холдинг ва лизинг компаниялари, суғурта ва аудиторлик хизматлари, юридик ташкилотлар, бозор иқтисодиёти шароитида ишлай оладиган мутахассислар тайёрловчи марказлар пайдо бўлди.

Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларининг ҳуқуқий асослари яратилди ва бу жараёнлар бошланди. Натижада 1991-92 йиллар мобайнида давлат объектларидан икки мингга яқини бошқа мулкчилик шаклларига айлантирилди, шулардан тахминан 600 таси хусусий мулк қилиб, 70 таси жамоа мулки қилиб берилди, 80 таси — сотиб олиш ҳуқуқи билан ижарага топширилди, 200 тадан кўпроқ иншоот акционерларга берилди.

Давлатга ва идораларга қарашли уй-жой фондини хусусийлаштириш жараёни жадал давом этмоқда. Ҳозиргача 200 мингдан зиёдроқ квартира фуқароларга текинга берилди ёки аҳоли томонидан сотиб олинди.

Саноатда, қурилишда, савдо-сотиқда, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш соҳалари ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида салкам 200 минг кишини бирлаштирган мингдан ортиқ ижара корхонаси ишлаб турибди. Ҳозир ишлаётган кооперативлар сони 4 мингтадан ошиб кетди, уларда 70 мингдан зиёд киши иш билан банд. Саноатда ҳозирнинг ўзидаёқ 200 тадан кўпроқ, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳасида эса салкам 400 та хусусий корхона мавжуд. Хусусий тадбиркорлик соҳасида 30 мингга яқин киши фаолият кўрсатмоқда.

Иқтисодиётнинг деҳқончилик соҳасида ҳам бозор муносабатлари тобора авж олиб бормоқда. Фермер (деҳқон) хўжаликларини ривожлантириш ва шахсий томорқа участкалари майдонларини кенгайтириш мақсадида жамоат секторидан салкам 700 минг гектар ер аҳолига топширилди.

Давлатга қарашли бўлмаган сектор республика иқтисодиётида тобора сезиларли аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Ҳосил қилинган миллий даромадда бу секторнинг улуши ҳозирдаёк тўртдан бир ҳиссадан кўпроқни ташкил этмоқда.

Халқ хўжалигини бошқаришнинг ҳаддан ташқари марказлаштирилган тузилмасини тубдан ўзгартириш бошлаб юборилди ва корхоналарнинг ўзига кўпроқ мустақиллик берилмоқда. Аксарият тармоқ вазирликлари ва идоралари тугатилди. Уларнинг негизида хўжалик уюшмалари, концернлар ташкил қилинди, катта корпорациялар тузилмоқда.

Ташқи иқтисодий фаолиятни эркинлаштириш чора-тадбирлари амалга оширилди. Хорижий сармоя иштирокидаги қўшма корхоналарни рўйхатга олиш жараёни анча соддалаштирилди. Ҳозирги вақтда республикада жаҳоннинг 45 мамлакатидан ўз сармояси билан иштирок этаётган 460 корхона рўйхатга олинган.

Бозор муносабатлари ишлаб чиқилган қоидаларга мувофиқ қатъий равишда, яъни босқичма-босқич жорий этилмоқда. Бунда «шок терапияси» усуллари мустасно қилиниб, давлат имкониятлари ҳисобидан одамларни, айниқса, аҳолининг ижтимоий ночор табақалари: етим-есирлар, болалар, ўқувчилар, нафақачилар, ногиронларни, ёлғиз оналар ва камбағал оилаларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш бўйича олдиндан чоралар кўриб борилмоқда.

Йил мобайнида нархлар эркин белгиланиши натижасида даромадлари аниқ қилиб қўйилган шахсларнинг иш ҳақини ошириш, меҳнатга тўланадиган ҳақ ва нафақаларнинг энг оз миқдорини ўзгартириш юзасидан бир неча марта қарорлар қабул қилинди. Ҳозирги вақтда иш ҳақи ва нафақанинг солиқ олинмайдиган энг оз миқдори собиқ Иттифоқ республикалари ўртасида энг юқоридир.

Молиявий маблағлар чекланган бўлишига қарамай, бошланғич синфларнинг ўқувчилари учун бепул нонуштани сақлаб қолиш, мактаб ўқувчилари ва талабалар овқатланиши учун харажатларнинг ярмини қоплаш маъқул деб топилди. Аҳолини энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда кескинликни йўқотиш учун энг муҳим молларни белгиланган нархлар бўйича, маълум миқдорда бериш, халқ истеъмоли молларини купонлар бўйича сотиш, маҳсулотни республика ташқарисига маълум рухсатнома — лицензияга мувофиқ олиб чиқиб кетиш тартиби жорий этилди.

Валюта тушумининг талайгина қисми чет эллардан озиқ-овқат ва дори-дармон харид қилишга сарфланди. 1992 йилда доннинг ўзидангина 3,2 миллион тонна харид қилинди, 40,5 минг тонна гўшт сотиб олинди. Мана шуларнинг ҳаммаси ички бозорнинг ҳолатига ижобий таъсир ўтказди, аҳоли турмуш тарзининг кескин ёмонлашувига йўл қўймади.

Хўжалик фаолиятига давлатнинг бевосита аралашувидан воз кечиш тамойили изчиллик билан рўёбга чиқарилмоқда. Давлат буюртмаси тизимини тугатиш ишлари амалга оширилмоқда. Қишлоқ хўжалигида парранда, тухум, асал, шифобахш ўтлар, деярли барча турдаги мевалар ҳамда бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашга давлат буюртмаси бекор қилинди. Сабзавотчиликда давлат буюртмаси етиштирилган ҳосил ҳажмининг 50 фоизигача камайтирилди. Хўжаликларга давлатга топшириладиган пахта толаси, гўшт, сут, донли экинларнинг 15 фоизини ва пилланинг 25 фоизини шартномавий (эркин) нархларда сотиш ҳуқуқи берилди.

Давлат иқтисодий жиҳатдан тартибга солиш воситалари — нархлар, солиқ ва кредит сиёсатидан янада фаолроқ фойдаланадиган бўлиб қолди. Амалда барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархлари бир неча марта қайтадан кўриб чиқилди. Кейинги йилларда пахта нархининг ўзигина 9 баробар ошди.

Ўзбекистонда қарор топаётган очиқ-ойдинлик ва тенг ҳуқуқли шериклик қоидаларига асосланган ташқи сиёсатни халқаро жамоатчилик ва энг катта молиявий, банк тузилмалари фаол қўллаб-қувватламоқдалар. Йил мобайнида етакчи халқаро иқтисодий ва молиявий ташкилотларнинг, йирик хорижий фирмалар ва банкларнинг вакиллари вужудга келган вазиятни ва ҳамкорлик истиқболларини ўрганиш мақсадида бир неча марта республикамизда бўлдилар. Ўзбекистоннинг жаҳон валюта фондига, жаҳон банкига. Европа қайта тиклаш ва ривожланиш банкига қабул қилингани ана шу ишнинг якуни бўлди. Республикамизда жаҳон банкининг доимий ваколатхонаси иш бошлади. Яқин вақт ичида Европа қайта тиклаш ва ривожланиш банкининг ваколатхонаси ҳам очилади.

Республиканинг Халқаро молия корпорациясига, Халқаро меҳнат ташкилотига, жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотига ва бошқа бирлашмаларга аъзо бўлиб кириши тўғрисидаги масалалар ҳал қилинди. Ўзбекистон ёрдам кўрсатиш объекти сифатида Европа тараққиёт ва ҳамкорлик қўмитасининг рўйхатига киритилди. Жаҳондаги 24 тараққий этган мамлакат ана шу қўмитанинг аъзосидир. Зарур озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон ва технология ускуналарини харид қилиш учун Ўзбекистонга кредит йўлларини очиш тўғрисида ҳукуматлараро қарорлар қабул қилинди. Қўшма корхоналар барпо этиш, чет эл банкларининг бўлимларини очиш тўғрисида кўпгина фирмалар билан шартномалар имзоланди.

Ўзбекистон хорижий сармоядорларни бой имкониятлари билангина эмас, балки:

— авваламбор, республикада ижтимоий-сиёсий вазиятнинг барқарорлиги;

— иқтисодий тараққиёт истиқболларининг аниқравшанлиги;

— республикада ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг изчиллиги;

— хорижий сармоялар тўғрисидаги қонунларнинг имтиёзли шартлари билан ҳам ўзига жалб этмоқда.

Аммо шуни қайта-қайта таъкидлаш керакки, чет эл сармояси Ўзбекистонга келишининг асосий шарти республикамиздаги барқарорликдир.

Азиз дўстлар! Ҳаммамизга яхши аёнки, Ўзбекистонда янгиланиш ва иқтисодий ислоҳотлар жараёни тоталитар тузум емирилиши, иттифоқ парчаланиши, хўжалик алоқаларининг узилиши сабабли вужудга келган ниҳоятда мураккаб шароитда амалга оширилмоқда. Барча собиқ Иттифоқдош республикаларда иқтисодий танглик чуқурлашди, ишлаб чиқариш кескин пасайиб, пул тобора қадрсизланмоқда. Бир қанча минтақаларда миллатлараро муносабатлар кескинлашган, бегуноҳ одамларнинг қони тўкилмоқда, юз минглаб, эҳтимолки, миллионлаб кишилар бошпанасиз қолмоқдалар.

Илгари яхлит халқ хўжалик мажмуининг бир қисми бўлган ва марказнинг иқтисодиётни фақат хом ашё билан таъминлаш сиёсати оқибатининг салбий таъсирини бошдан кечираётган Ўзбекистон ҳозир ҳам бошқа республикалар билан хўжалик муносабатлари орқали чамбарчас боғланганди. Бундай муносабатларни рублнинг қадри тўхтовсиз тушиб кетаётган шароитда ҳам унинг минтақаси доирасида давом эттиришга мажбурмиз.

Республика ўз эҳтиёжларини таъминлаш учун хом ашё, ёқилғи, ускуна ва технологиянинг айрим турларинигина эмас, балки ҳаётий зарур озиқ-овқат маҳсулотлари — дон, қандшакар, гўшт ва бошқа маҳсулотларни, шунингдек, халқ истеъмоли молларининг кўп хилларини четдан олиб келишга мажбурдир. Бунда у ҳар гал нархларни тўхтовсиз ошириб бораётган монополиячиларнинг оғир шартларига дуч келмоқда.

Шу боисдан корхоналарнинг ва умуман республиканинг молиявий аҳволи ҳамон кескинлигича қолмоқда. Бюджет имкониятлари анча чекланган. Давлат бюджети йил охирида талайгина камомад билан якунланади.

Бундай шароитда салбий жараёнларнинг аҳоли турмуш даражасига таъсирини камайтиришга, танг вазиятдан чиқиш шарт-шароитларини вужудга келтиришга қаратилган амалий чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Республикада барқарорлаштириш борасида кўрилаётган чора-тадбирлар, иқтисодий ислоҳотларни изчиллик билан амалга ошириш натижасида нарх-навонинг кескин ўсишига ва ишлаб чиқариш ҳажмларининг пасайишига йўл қўймасликка муваффақ бўлинмоқда.

Бу йил республикада саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми тахминан 9 фоиз камайиши кутиляпти. Бу, албатта, салбий натижа. Аммо йилни якунлаётган бошқа жумҳуриятлардаги аҳволга назар ташласак, кўп нарса аён бўлади. Масалан, бу кўрсаткич Россияда 22 фоиз, Қозоғистонда — 16 фоиз, Туркманистонда — 24 фоиз камайиши кутиляпти.

Тахминий ҳисоб-китобларга қараганда, республикамизда бу йил нефть қазиб чиқариш, газ, енгил саноат тармоқларида ва асосан маҳаллий хом ашёни қайта ишлашга йўналтирилган ҳамда ташқаридан етказиб бериладиган хом ашёга камроқ қарам бўлган бошқа баъзи тармоқларда маҳсулот ишлаб чиқариш 1991 йилга нисбатан кўпаяди.

Бинокорлик материаллари саноатининг, озиқ-овқат саноати корхоналарининг иши бирмунча барқарорлашяпти.

Муҳтарам халқ ноиблари!

Айтилган гаплар якунида шуни таъкидлаш мумкинки, янгиланган жамиятни барпо этиш йўлида бошланғич босқичдан ўтилди. Тоталитар тузумдан, бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик усулларидан демократик жамиятга ва бозор муносабатларига ўтиш йўлида дастлабки қадамлар қўйилди. Республиканинг қишлоқлари ва шаҳарларида ижтимоий-сиёсий барқарорликни, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликни, осойишталикни таъминлаш учун ҳамма ишлар қилинмоқда.

Республика ташқи дунёга юз тутиб, яккаланиш исканжасидан халос бўлди. Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги амалда таъминланмоқда. Республикада рўёбга чиқарилаётган ислоҳотларнинг ҳуқуқий негизи яратилди, бу эса ана шу ислоҳотларга муқаррар тус беради.

Олдинда ҳали кўп муаммолар бор. Республика учун, унинг халқи учун ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қанча катта-катта вазифаларни ҳал этиш лозимдир.

Мустақил давлат сифатида биз аввало ўз кучимизга таянишимиз зарур. Агар биз яқин вақт ичида кишиларнинг аҳволини ҳақиқатан яхшилашни, уларга ишонч бағишлашни, республиканинг қудратини мустаҳкамлашни истар эканмиз, мавжуд моддий, молиявий ва сармоя имкониятларини ақл-фаросат билан тасарруф этишимиз шарт. Бор ҳақиқат шундан иборатки, биз ҳамма ишга бир вақтнинг ўзида, бирйўла киришишга, муаммоларнинг ҳаммасини бирваракай ечишга ҳозирча қодир эмасмиз.

Шуни ҳисобга олиб, биз 1993 ва ундан кейинги йилларнинг истиқболини кўзлаётган бир пайтда, биринчи навбатда ҳал бўладиган ва халқ хўжалигимизни оғир аҳволдан тараққиёт ва равнақ йўлига чиқарадиган энг муҳим муаммоларни ечиш ҳақида бош қотиришимиз керак. Давлат сиёсатининг эътибори ва кучи ана шу йўналишларга жалб этилган.

Ушбу дастурнинг айрим муҳим жиҳатларини таъкидлаб ўтишни зарур деб ҳисоблайман.

Шуни айтиш керакки, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга асосий эътибор бериб келинди ва кейинги ҳаракатларимизда ҳам бу ҳол ўз устунлигини сақлайди. Негаки, ҳозирги пайтда айни мана шу соҳада ғоят катта имкониятлар мавжуд. Ана шу имкониятларни ишга солиб, биз аҳолини озиқ-овқат ва саноатни хом ашё билан таъминлашни яхшилаш билан бирга, одамларни иш билан банд қилиш, қишлоқ аҳолиси катта қисмининг ёлчиб яшаши имконини топамиз.

Қишлоқ миллий бойлигимизнинг муҳим манбаидир. Бугунги иқтисодиётимизда ва ижтимоий турмушда; бинобарин, сиёсатимизда ҳам қишлоқ соҳаси халқимизнинг фаровон ҳаёти, республикамизнинг тараққиёти ва ўсиш суръатларини ҳал қиладиган муҳим тармоқдир.

Энг аввало, қишлоқ хўжалиги билан саноат маҳсулоти нархлари ўртасидаги мувозанатни тиклаш зарур бўлади. Харид нархлари жаҳон даражасига етказилгунча муттасил ошириб борилади.

Мавжуд сармоялар ҳам қишлоқ фойдасини кўзлаб сарфланиши лозим. **Экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш** биз учун асосий йўналишлардан биридир. Агар биз шундай қилмасак, истиқболимиздан маҳрум бўламиз. 1993 йилда 15—20 минг гектар янги ер ўзлаштиришимиз керак. Янги ерларни ўзлаштириш, коллектор-дренаж тармоқларини, мелиорация ва ирригацияни ривожлантириш орқали ҳосилдорликни ошириш учун маблағ топишга бутун чоралар билан ёрдам берамиз. Шундай қилиб ва замонавий чет эл технологиясини жорий этиш йўли билан республикада асосий экинлардан иқлим шароитлари айнан ўхшаш мамлакатлардагидан кам бўлмаган ҳосилдорликка эриша оламиз.

Давлат томонидан ёрдам берилмаса, қишлоқнинг оёққа туриши амримаҳол. Бунда гап 1993 йилга мўлжалланган маблағлар тўғрисидагина бораётгани йўқ. **Биринчи навбатда бу** — қишлоқдаги ислоҳотларни қизғин қўллаб-қуватлаш, давлат мулкчилигини жамоа мулкчилигига айлантириш, хўжалик юритишнинг кооператив шаклларини бутун чоралар билан ривожлантириш, деҳқон (фермер) хўжаликларини янада мустаҳкамлаш, уларни зарур кредитлар, техника, минерал ўғит, емхашак, уруғ ва кўчатлар билан таъминлаш демакдир. Бу — деҳқонларнинг манфаатларини, уларнинг нимани экиш, ўз маҳсулотини кимга ва қандай нархда сотиш кераклигини мустақил белгилаш ҳуқуқини ҳимоя қилиш демакдир.

Давлат республиканинг донга, қанд-шакар ва бошқа қимматли маҳсулотга бўлган ғоят катта эҳтиёжини ҳисобга олиб, уларни етиштириш ҳажмларини оширишни, шундай экин майдонларини кенгайтиришни ҳар томонлама рағбатлантириб бораверади.

Яна бир ниҳоятда муҳим ишимиз — аҳолининг ижтимоий ночор табақаларини ҳимоя қилиш. Бу масала асло пайсалга солиб бўлмайдиган энг асосий вазифа бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Сессияда фаолиятимизнинг мана шу йўналишини халқимизга бозор сари олиб борадиган бош йўл деб эълон қилиш мумкин. Ижтимоий муҳофаза қилиш воситасини такомиллаштириш лозим бўлади. Бу воситани ўзгариб бораётган шароитларга мослаштириб, нархнавонинг ўсишига ва пулнинг қадрсизланишига тезда мувофиқ ҳолга кела оладиган қилиш керак. Шундай бир восита зарурки, бунда аҳолининг турмуш даражаси турли иқтисодий ва ижтимоий ларзаларнинг таъсиридан пухта ҳимояланган, кафолатланган бўлсин. Кишиларнинг ижтимоий кафолатларини юридик жиҳатдан мустаҳкамлаб қўядиган аниқ-равшан қонунлар ва янги норматив ҳужжатлар қабул қилиш керак.

Бунинг маъноси шуки, нафақа билан таъминлаш, талабаларга, кўп болали ва камбағал оилаларга ҳақ тўлаш тизимида уларнинг турмуш даражаси бюджет воситаси ва давлат кафолатлари орқали ҳам, турли хайрия жамғармалари, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликларнинг жамғармалари орқали ҳам сақлаб турилиши, уларга мадад берилиши мустаҳкамлаб қўйилиши лозим.

Бозор муносабатига ўтиш даврида ижтимоий соҳа — соғлиқни сақлаш, таълим, маданият ва санъат, шунингдек, илм-фан айниқса мушкул аҳволда қолмоқда. Биз учун тарихий, маданий, умуман, маънавий қадриятлар, халқимизнинг руҳини баланд сақлаш, ёш авлодни тарбиялаш энг асосий вазифа бўлиб қолиши керак ва бу соҳалар ҳисобидан маблағларни тежай олмаймиз. Ҳозирги мураккаб даврда бу тармоқларни қатъий қўллаб-қувватлаш, шу соҳаларда ишлаётган кишилар меҳнатини муносиб баҳолаш, уларни ижтимоий жиҳатдан пухта ҳимоя қилиш, моддий имкониятларини намоён этиш учун шарт-шароитларни вужудга келтириш зарур.

Ҳурматли халқ ноиблари!

Яқин истиқболдаги энг муҳим муаммо — халқ хўжалигимизнинг ички тузилишини ўзгартиришдир.

Тоталитар тузум оқибати, унинг бутунлай издан чиққан бир тарафлама иқтисодиёти республикада ҳали талай вақт ўзининг салбий таъсирини кўрсатиб туради.

Шу кунгача халқ хўжалигининг деярли барча тармоғида тугал бўлмаган ишлаб чиқариш асосий ўринни эгаллаб келди. Унинг технологияси хом ашёни дастлабки қайта ишлаш босқичида узилиб, асосан чала маҳсулот ишлаб чиқаришдан нари ўтмайди. Тайёр, аниқроғи, товар маҳсулот берадиган тармоқлар — энг заиф бўғиндир.

Мантиққа зид манзара вужудга келади. Республика жуда катта миқдорда меҳнат ва моддий харажатлар қилиб, ер ости бойликларининг улкан заҳираларини сарф этиб қимматбаҳо қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштиради-ю, асосан улгуржи нархларда фақат хом ашё сотади. Фойда, бюджет тушумлари тарзидаги мўмай даромад эса мамлакатимиз ташқарисида қолади.

Бунга анчагина мисоллар келтириш мумкин. Нитрон, капролактам, кимёвий толалар ишлаб чиқаришни, тўқимачилик маҳсулотини ҳамда қора, рангли ва асл металлар ишлаб чиқаришни шулар жумласига киритиш мумкин. Умуман иқтисодиётимиз қанчалик издан чиққанини ва ночор бўлганини кўрсатувчи аниқ далиллар эмасми булар? Собиқ марказ Ўзбекистонни, бутун Ўрта Осиёни хом ашё манбаи сифатида сақлаб қолиш мақсадида ўтказиб келган сиёсатининг оқибатларини бартараф этиш учун ҳали кўп иш қилиш керак бўлади.

Ҳозирча республика беҳисоб хом ашёни тайёр маҳсулотга айлантириш, уни сақлаш, ташиш ва сотиш учун зарур қувватларга, замонавий технологияга эга эмас. Ҳолбуки, айни ана шу хом ашё — республиканинг, ўзбек халқининг бойлиги ва фаровонлик манбаидир.

Дастлабки ҳисоб-китоблар шуни кўрсатадики, агар биз республикада бор хом ашё ва чала маҳсулот ишлаб чиқаришни тугал жараёнга етказиб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйсак, республикамизда ялпи миллий маҳсулот ишлаб чиқаришни иқки баробардан зиёд, миллий даромадни эса тахминан уч баробар кўпайтиришимиз мумкин.

Муҳтарам ноиблар!

Навбатдаги муҳим масалага ўтмоқчиман. **Республика тараққиётда асосан ўзининг кучларига таянишга мажбур эканини назарда тутадиган бўлсак, барча муаммоларимизни ҳал этиш учун яхши негиз, дастлабки сармоя зарур.**

Шу муносабат билан бугунги кунда халқ ҳаётини таъминлайдиган энг муҳим тармоқларни ривожлантиришга асосий эътибор беришни турмушнинг ўзи талаб қилмоқда. Чунончи, кончилик — нефть ва газ саноати, энергетика, олтин қазиб олиш ва рангли металлургиянинг бошқа тармоқлари, кимёвий тола, пластмассалар ишлаб чиқаришни ривожлантириш кўламларини кенгайтириш орқали республиканинг мазкур тармоқлар маҳсулотига бўлган эҳтиёжини таъминлаш билан бирга, валюта тушумларини кўпайтириш, хорижий сармояларни жалб этиш мумкин бўлади.

Геологик ва қидирув ишларининг натижалари, ғоят мўл минерал бойликларнинг жойлашиш шароитлари кўпгина хорижий компаниялар ва фирмаларни қизиқтирмоқда. Улар бу соҳадаги ишларни ривожлантириш учун маблағ сарфлашга тайёр эканликларини билдирмоқдалар. Айни шу тармоқлар республиканинг мустақиллигини таъминлайди ва халқ хўжалиги барча тармоқларини келгусида жадал ривожлантириш учун муҳим замин бўлиб хизмат қилади.

Яна бир муҳим йўналиш — Ўзбекистоннинг экспорт имкониятини ошириш масаласи. Бир вақтлар Иттифоқда Ўзбекистон четга маҳсулот чиқариш ҳажми жиҳатидан учинчи ўринни эгаллар эди. Тўғри, бу улушнинг катта қисми пахта экспортига тўғри келарди. Экспортнинг бундай йўналишини сақлаб қолиш биз учун мақбул эмас.

Бир ҳолни чуқур англашимиз керак: четга бу қадар кўп пахта сотиш республикамизда тўқимачилик ва енгил саноат ривожи кўзланган даражага етгунча давом этиши мумкин. Биз барча тараққий топган ва маърифатли мамлакатлар каби пахта билан эмас, аввало, тайёр маҳсулот билан савдо қилишимиз зарур.

Табиий савол туғилиши мумкин: бизда экспортни кескин ошириш имконияти борми? Ҳа, бор. Бунинг учун биз, даставвал, қимматли **хом ашёни қайта ишлаш асосида тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналарни ривожлантиришимиз, чет эллик шериклаpимиз билан замонавий ихчам корхоналар ташкил этиб, уларни биринчи навбатда меҳнат ресурслари ва хом ашё манбаларига — авваламбор қишлоқ жойларига яқинроқ** жойлаштиришимиз керак. Бу корхоналарнинг барчаси одатдагидек илғор технология билан жиҳозланиши, рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқариши даркор. Республиканинг ўзидагина эмас, жаҳон бозори талабларига дош берадиган маҳсулот ишлаб чиқариш асосий вазифамиз бўлиши зарур. Бу масаланинг аҳамиятини ҳисобга олиб, маҳсулотни экспорт қилишга асосланган иқтисодиётни шакллантиришга доир махсус дастурни ишлаб чиқишимиз ва амалга оширишимиз лозим, деб ўйлайман.

Биз бу ишда иккита принципга қатъий амал қиламиз.

Биринчиси: бирорта корхона, бирорта идора чет элда сотиладиган ва қатъий валюта тарзида даромад келтирадиган маҳсулот ишлаб чиқармаса, хорижий сармоя олмаслиги керак.

Иккинчи принцип: илғор хорижий фирмалар билан алоқа боғламаган ва битимлар тузмаган бирорта ҳам корхона бўлмаслиги даркор. Бу гап маҳсулот ишлаб чиқарадиган ва хизмат кўрсатадиган барча корхоналарга тааллуқлидир.

Шундагина биз жаҳон бозори ва ривожланган мамлакатлар билан боғлиқ бўлган очиқ иқтисодиётни барпо эта оламиз. Республиканинг имкониятларига ва куч-қудратига қизиқиш жуда катта. Шу боисдан, агар биз ана шу имкониятдан тўғри фойдалана олмасак, ғирт аҳмоқона иш бўлади. Ўзбекистоннинг келажаги — экспорт имкониятини ривожлантиришдан иборат, деган шиор республика барча ватанпарварлари учун мақбулдир.

Ҳурматли ноиблар!

Бозор иқтисодиётига асосланган жамият қурмоқчи эканмиз, бозор хизмат тармоқларини шакллантириш ва изчил ривожлантириш стратегик жиҳатдан устун йўналишдир. Ривожланган бозор иқтисодиётига хизмат қиладиган тармоқлар — тижорат банклари тармоғини, замонавий молия ва солиқ тизими, аудит, суғурта воситаси ва биржа фаолиятини ривожлантирмай туриб, маърифатли бозор сари аниқ қадам ташлаш тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Афсуски, бугун биз сиёсатимизнинг мана шу йўналиши энг заиф бўғин эканини эътироф этишга мажбурмиз.

Ўзингиз ўйлаб кўринг: молия ва кредит бозори, солиқлар тартиби ҳали тўла кучга киргани йўқ. Корхона ва ташкилотлар ҳамон давлатдан маблағ олишга кўз тикмоқдалар. Тижорат банклари асосан марказий банкдан олинаётган кредитлар билан иш кўрмоқда. Уларнинг ўз кредит маблағи жуда кам. Бу, энг аввало, Ўзбекистон саноат-қурилиш банкига, Ўзбекистон деҳқончилик-саноат банкига ва ўзларини тижорат банклари деб ҳисоблаётган бошқа банкларга тааллуқлидир.

Давлатнинг ва корхонанинг маблағлари алоҳида-алоҳида бўлиши керак. Корхоналар ўз маблағига ёки тижорат банклари берадиган қарзга умид боғлашлари лозим. Бюджет маблағларидан фақат энг кечиктириб бўлмайдиган эҳтиёжларни, аввало, ижтимоий соҳа, янги таркибий йўналишлар эҳтиёжларини таъминлаш учун фойдаланиш қоида тусига кириши керак. Ҳозир банклар сармоя сарфлаш дастурларининг ташкилотчиларидан бири, ҳар бир тармоққа бевосита сарфланадиган маблағларнинг кафили бўлиши зарур. Давлат энг зарур ҳоллардагина корхоналарнинг, ташкилотлар, тижорат банкларининг фаолиятига қисман аралашиши мумкин.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясида

ЎЗБЕКИСТОН—КЕЛАЖАГИ БУЮК ДАВЛАТ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ нутқи

(Давоми. Боши 1 ва 2-бетларда).

Республикада эндигина шаклланаётган солиқ тизимига ғоят қаттиқ эътибор бериб, уни такомиллаштириш лозим. Биламизки, солиқлар давлат бюджети билан маҳаллий бюджетларни тўлдиришнинг асосий манбаидир. Солиқлар кенг қамровли, айни пайтда ҳар бир соҳа, тармоқ ва корхонага алоҳида қайишқоқ ва шароитга мослашувчан бўлиши зарур.

Солиқларнинг миқдорларини турли йўллар билан ошира бориш давлатга ва жамиятга наф келтирмаслигини ҳам англаб олишимиз керак, деб ўйлайман. Солиқлар даромадларнинг бир қисмигагина солиниши, айни вақтда халқ хўжалиги ва аҳолига керакли маҳсулот ҳамда молларни кўпроқ ва яхшироқ ишлаб чиқаришга интилаётган ташкилотларни ва кишиларни ҳар жиҳатдан рағбатлантириши ҳам лозим.

Юртимизнинг истиқболи — бозор хизмат тармоқларини шакллантириш билан, келгусида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, яккаҳокимликка қарши тадбирларни амалга ошириш, рақобат муҳитини вужудга келтириш билан узвий боғлиқдир. Ишлаб чиқаришни, яъни кўпчилик саноат корхоналарини акционерларга бериш лозим. Шу билан бирга маиший хизмат, маҳаллий саноат, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарини хусусийлаштиришни жуда тезлаштириш керак. Давлат хусусий мулкни барча қонунлар ва ўз нуфузи кучи билан ҳимоя қилади, бу эса янги Конституция лойиҳасида ёзиб қўйилган.

Қадрли дўстлар!

Ҳаммамизга маълум, **рублнинг қадри пасайиб кетаётгани сабабли турмушимизда кўпгина муаммолар пайдо бўлмоқда.** Мутахассислар Россияда ишлаб чиқариш ёппасига сусайиб, озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш камайиб, товар ресурслари қисқариб бориши натижасида пул янада қадрсизланади, деб тахмин қилмоқдалар. Россиянинг экспорт имкониятлари жуда қисқариши ва валюта тушумлари камайиши бунга асоратли таъсир қилиши мумкин.

Биз Россия ва собиқ Иттифоқнинг бошқа республикалари билан иқтисодий жиҳатдан узвий боғланганмиз. Табиийки, рублнинг қадрсизланиши, унинг харид қобилияти пасайиши Ўзбекистондаги аҳволга ҳам салбий таъсир қилятти, албатта.

Бир қарашда, бундай вазиятдан қутилишнинг энг оддий йўли ўз пулимизни чиқариш, рубль зонасини бирк этишдир. Бироқ бу муҳим ишда «етти ўлчаб бир кес» деган халқ мақолига амал қилишимиз лозим, деб ўйлайман. Ҳар қандай пухта ўйланмаган қадам илгари қилинган барча ишларни чиппакка чиқариши, бизни бехосдан ҳалокат ёқасига олиб бориб қўйиши мумкин. Буни ҳеч ким унутмаслиги зарур.

Шуни айтиш лозимки, биз ўз пулимизни чиқаришга техникавий жиҳатдан тайёрмиз. Бу борада ҳеч қандай сир йўқ. Ҳозирдаёқ биз ўз пулимизга эгамиз. Бироқ бу ишни амалга оширган Украина, Болтиқбўйи давлатларининг тажрибаси муаммога—вазминли ёндашув ва узоқни ўйлаб иш кўриш зарурлигига бизда яна бир бор ишонч ҳосил қилди.

Хўш, ўз миллий пулимизни жорий этишимизга нима тўсқинлик қилмоқда? Рубль зонасида қолишимизга нима мажбур этмоқда? Бунинг кўпгина сабаблари бор.

Авваламбор, республика, маълум сабабларга кўра, аҳолига зарур молларнинг деярли 60 фоизини ҳозирча ташқаридан келтираётганлиги бунинг энг асосий сабабидир. Мен бунда керакли озиқ-овқат, халқ истеъмол моллари билан бирга ёқилғи, техника, асбоб-ускуналар ва ёғоч-тахта тўғрисида гапирмаяпман. Буларнинг ҳаммаси четдан келтирилади. Биз барча собиқ Иттифоқдош республикалар билан савдо-сотиқда салбий балансга эгамиз. Яъни четга сотадиган маҳсулотимиз республикага олиб келинаётган моллардан анча кам.

Табиий савол туғилади: рублдан бугун воз кечсак, эртага олиб келинаётган молларнинг ҳисоб-китоби қандай бўлади? Ўзимизнинг миллий пулимиз — сўмимизнинг харид кучи етмаса, қайси ҳисобдан керакли маҳсулотларни четдан сотиб оламиз? Ҳозирча бу табиий саволларга жавоб топиш осон эмас.

Маълумки, **ўз миллий пулимиз республика маҳсулот билан таъминланган-дагина ўзининг муайян кучига ва нуфузига эга бўлади.** Бу пулга нимадир харид қилиш мумкин бўлсагина у ўз қийматини ва харид қобилиятини эгаллайди. Акс ҳолда, у шунчаки қоғозга айланиб қоларади. Республикамиз ҳозирча ўзини зарур маҳсулотлар билан таъминлай олмайди ва шу боисдан ҳам биз ҳали кўп иш қилишимиз керак бўлади.

Бошқа муаммо ҳам бор. Миллий пул олтин заҳираси билангина эмас, айни пайтда эркин савдо муносабатида қатъий валюта билан етарли даражада мустаҳкамланиши ҳам зарур. Бундай валюта ўз маҳсулотимизни четга сотишимиз натижасидагина келиши мумкин. Бунинг учун биринчи галда маҳсулотимиз рақобатга бардошли бўлиши керак. Бизда бундай имконият борми? Афсуски, ҳозирча йўқ. Биз корхоналарнинг техникавий даражасини ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини ошириш соҳасида ҳали кўп иш қилишимиз лозим.

Шарқий Германия бунга ёрқин мисол бўла олади. Ўйлашимизча, у социалистик мамлакатлар орасида энг ривожланган, иқтисодиётнинг бирмунча такомиллашган тузилмасига эга бўлган ва тайёр маҳсулот устунлик қилган мамлакат эди. У Ғарбий Германия билан бирлашгандан кейин ҳар йили шарқий ўлканинг, яъни собиқ ГДРнинг техникавий даражасини юксалтириш, рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун ГФР қарийб 100 миллиард марка маблағ сарфлашга мажбур бўлмоқда. Бугунги кунда собиқ ГДРнинг кўпгина корхоналари ишламаяпти, ишсизлар сони кундан-кун ўсиб, меҳнатга лаёқатли аҳолининг қарийб 20—30 фоизини ташкил этмоқда. Мутахассислар у юртда йиғилиб қолган муаммоларни ҳал этиш учун камида 10 йил керак бўлади, деб ҳисобламоқдалар.

Ўзбекистоннинг ўз пулини жорий этишга тўсқинлик қилаётган бошқа кўпгина сабаблар тўғрисида ҳам гапириш мумкин. Бироқ мен қуйидагиларни айтиш билан чекланаман: бизнинг жўғрофий мавқеимизни, ишлаб чиқаришимиз таркиби, унинг техника билан жиҳозланиши даражаси, четга мол чиқариш ва четдан мол келтиришнинг таркиб топган нисбати, ишлаб чиқарилаётган молларнинг турлари ва сифатини назарда тутганда, ўз пулимизнинг **барқарор бўлиши ҳақида гапириш ҳозирча эртарок.** Вақти келиб биз ўз миллий пулимизни жорий этамиз. Бироқ бу пул ўзининг салмоғига эга бўлади, мустаҳкам тўлов воситаси бўлиб хизмат қилади ҳамда аҳоли ва шерикларимизнинг ишончини қозонади.

Айни пайтда шуни ҳам айтиш лозим: агар бу жараённи жадаллаштиришга бизни четдан мажбур этсалар, вазият ўзгариб кетиши мумкин. У пайтда бу масала кун тартибига қўйилади ва уни ҳал этиш, ҳал этганда ҳам ҳеч кечиктирмай ҳал этиш зарур бўлади.

Ҳурматли ноиблар!

1993 йил режалари хусусида гапирар эканмиз, ҳамманинг кўнглида табиий бир савол туғилади: хўш, ризқу ўзимиз етарли бўладими, аҳоли таъминоти қониқарли аҳволда сақланадими?

Аввало, озиқ-овқат ва бошқа энг зарур истеъмол моллари ҳақида. Барча имкониятларимизни ва ижро этилаётган шартномаларимизни батафсил ҳисоблаб чиқиб айтадиган бўлсак, халқимизнинг таъминоти масаласи янаги йилнинг май — июнь ойларига қадар етадиган даражада ҳал этиб қўйилган. Бу масалада ортиқча ташвишга ўрин йўқ.

Дўстлар!

Сиз билан биз ҳозир мураккаб ва масъулиятли тарихий даврни бошимиздан кечираяпмиз. **Шубҳасиз, эркини қўлга киритган ҳар бир халқ ўз тараққиёт йўлини излайди, янги жамият бунёд этишда ўз андазасини ишлаб чиқишга ҳаракат қилади.** Биз ҳам республикамизнинг миллий давлатга хос бўлган ижтимоий-иқтисодий, маънавий камолот ва тараққиёт йўлини белгилаяпмиз. Шу билан бирга, барқарор ва ҳалол бозор иқтисодиётига, очиқ ташқи сиёсатга асосланган демократик ҳуқуқий давлатни, фуқаролик жамиятини барпо этамиз. Ҳозир яшаб турганларнинг қисматигина эмас, биздан кейин ҳам шу ерда яшайдиган фарзандларимиз ва набираларимизнинг, дунёга келажак авлодларнинг тақдири ҳам биз қандай давлат қуришимизга боғлиқдир. Биз қурадиган жамият Ўзбекистон халқининг муносиб турмушини, ҳуқуқлари ва эркинликларини кафолатлаши, миллий қадриятларимиз ва маданиятимиз қайта тикланишини, инсоннинг маънавий-ахлоқий баркамоллигини таъминлаши керак.

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг бугун муҳокама қилинадиган биринчи Конституцияси шу эзгу мақсаднинг ҳуқуқий кафолоти бўлажак.

Биз ўз тараққиёт йўлимизни Конституция асосида белгилаб олишимиз лозим. Давлатимизнинг келажаги, халқимизнинг тақдири кўп жиҳатдан Конституциямиз қандай бўлишига боғлиқ.

Табиийки, ҳар қандай давлатнинг Конституцияси унда яшовчи халқнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Конституция халқнинг сиёсий донолиги ва тафаккури маҳсулидир. Биринчи Конституциямиз лойиҳаси ана шундай халқчил қомус бўлишига ишонаман. Сабаби — унинг лойиҳаси устида тахминан икки йил давомида ишладик. У икки ярим ой мобайнида умумхалқ муҳокамасидан ўтди, халқнинг фикр хазинаси дурдоналари билан бойитилди, сайқал топди.

Унда бу ҳужжатга амал қилиб яшовчи фуқароларнинг аҳиллиги, халқимизга хос одамийлик, умуминсоний қадриятларга ихлос каби яхши сифатлар ўз аксини топади, деб ишонамиз. Юртимизга хос қардошлик ва дўстлик анъаналари, ўзининг бой ва теран тарихига эга бўлмиш халқларнинг ўзаро тотувлиги ва қўшничилиги принциплари ҳам лойиҳада муҳим ўрин тутади.

Янги Конституциямизнинг ижобий жиҳатлари, янги томонлари, аввалги Конституциялардан фарқлари нималардан иборат? Авваламбор, бу Конституция ўзининг туб моҳияти, фалсафаси, ғоясига кўра янги ҳужжатдир. Унда коммунистик мафкура, синфийлик, партиявийликдан асар ҳам йўқ. Жамийки дунёвий неъматлар орасида энг улуғи — **инсон** деган фикрни илгари сурдик ва шу асосда **«фуқаро — жамият — давлат»** ўртасидаги ўзаро муносабатнинг оқилона ҳуқуқий ечимини топишга интилдик.

Лойиҳа инсон ҳуқуқлари ва давлат мустақиллиги ғояларига садоқат, ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятни англаш, ўзбек давлатчилигининг тарихий тажрибасига таяниш, демократия ва қонунийликни ҳурматлаш, халқаро ҳуқуқнинг жаҳонда эътироф этилган қоидаларини тан олиш, Ўзбекистон фуқароларининг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлаш, инсонпарвар ҳуқуқий жамият барпо этиш ва, ниҳоят, фуқаролар тинчлиги ва миллий ҳамжиҳатликни кафолатлаш каби олижаноб мақсадларни кўзлайди.

Ўзбекистонда давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи халқ бўлиб, давлат халқнинг иродасини ифодалайди, унинг манфаатларига хизмат қилади.

Биз сўнгги етмиш йил ичида давлатга қарамлик ва сиғиниш ҳолатида яшадик. Мамлакатнинг, ундаги барча бойликларнинг, мулкнинг эгаси давлат, деб ҳисоблаб келдик. Ана шу масалада ҳам Конституцияда туб бурилиш ясалган. Яъни «давлат, унинг идоралари ва мансабдор шахслар жамият ҳамда фуқаролар олдида масъулдирлар». Собиқ тоталитар давлат шароитида бундай фикрни ҳеч ким хаёлига ҳам келтира олмасди. Эндиликда инсон, унинг ҳаёти, эркн, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа ажралмас ҳуқуқ ҳамда эркинликлари муқаддас саналиб, улар давлат томонидан кафолатланади.

Ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиси — барча фуқароларнинг қонун олдида тенглиги, Конституция ва қонунларнинг устунлиги таъминланишидир. Конституция ва қонунларнинг устунлиги принципи шуни англатадики, бунда барча жорий қонунлар ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар Конституция асосида ва унга мувофиқ бўлиши талаб этилади. Улуғ бобокалонимиз Амир Темур айтганларидай: «Қаерда қонун ҳукмронлик қилса, шу ерда эркинлик бўлади».

Ниҳоят, Конституция махсус тарзда муҳофаза қилинади. Айнан шу мақсадда Ўзбекистон тарихида биринчи марта Конституциявий суд жорий этилмоқда.

Ўзбекистон ўз миллий манфаатларига мос келадиган фаол ташқи сиёсат юритиши, бунда халқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида ҳаракат қилиши Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган. Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати давлатларнинг суверен тенглиги, куч ишлатмаслик ёки куч билан таҳдид қилмаслик, чегараларнинг дахлсизлиги, низоларни тинч сиёсий воситалар билан ҳал этиш, ички ишларга аралашмаслик қоидаларига ва халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этган бошқа қоидалари ва нормаларига амал қилиш заминига қурилган.

Инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда эркинликлари соҳасида Конституцияда талайгина ижобий жиҳатлар мавжуд. Бу борада лойиҳа инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг деярли барча принципиал қоидаларини ўзига сингдирган. Инсоннинг ҳаёти, шахси ва эркинлиги дахлсиздир.

Фуқаролар билан давлат ўзаро ҳуқуқлар ва бурчлар орқали узвий боғлиқдирлар. Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари дахлсиз бўлиб, ҳеч ким уларни суднинг қарорисиз маҳрум этиши ёки чеклаши мумкин эмас. Айни вақтда фуқароларнинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишлари бошқа фуқароларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатларига зид бўлмаслиги лозим.

Асосий қонун лойиҳасининг «Жамият ва шахс» деб номланган учинчи бўлимида жумҳурият иқтисодиёти мулкчиликнинг хилма-хил шакллари тенглигини таъминлаган ҳолда бозор муносабатларини шакллантиришга қаратилган тадбирларга тайяниши, хусусий мулкни ҳимоя қилиниши таъкидланади, Мақсад — иқтисодиётни ўта марказлаштирмаслик ҳамда яккаҳокимликка барҳам беришдан, корхоналар, ташкилотлар ва хусусий тадбиркорларнинг мустақиллигини кенгайтиришдан иборат. Давлатнинг хўжалик фаолиятига яккаҳокимчилик тарзида аралашувга чек қўйилади, иқтисодий фаолият эркинлиги таъминланади.

Янги ҳужжатда ишбилармонлик ташаббусига ва эркин бозор муносабатларига кенг йўл очилган. Ўз мулкига ўзи хўжайин бўлган кишилар эса ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг асосий таянчи бўлиб хизмат қиладилар.

Давлат сиёсий партияларнинг, жамоат бирлашмаларининг ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза этади, уларга ижтимоий турмушда иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий эркинлик яратиб беради. Айни вақтда яккаҳокимликка интилишларга ва бир мафкура имтиёзли бўлиб қолишига йўл қўймаслик керак. Зеро, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига, ҳудудий яхлитлигига ва хавфсизлигига рахна соладиган, миллий ва диний адоватни авж олдирадиган, уруш ва зўравонликни тарғиб қилувчи, Конституциявий тузумга, халқнинг демократик эркинликларига ва маънавиятига тажовуз қиладиган партиялар ва жамоат ҳаракатлари қонундан ташқари бўлиши лозим.

Конституция лойиҳасида ҳурфикрлик, виждон ва диний эътиқод эркинлиги масалаларига катта эътибор берилган. Диннинг халқимиз маънавиятига, руҳиятига ўтказаётган ҳаётбахш таъсирини кўриб турибмиз. Диннинг тарбиявий аҳамияти янада кўпроқ бўлиши лозим. Ҳар бир инсон ўз эътиқодига ва динга амал қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга.

Давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши ва фаолият тартиби ваколатларнинг тақсимланиш принципи асосида амалга оширилади. **Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти — давлатнинг учта асосий таянчидир.**

Лойиҳада ана шу учта ҳокимият идораларининг ўзаро уйғун фаолият воситалари, шунингдек, бу идораларнинг ўзаро бир-бирини тийиб туриш тизимини вужудга келтирувчи қоидалар мустаҳкамланди. Лойиҳада Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг, Ўзбекистон Президентининг, Вазирлар маҳкамасининг, суд ҳокимияти идоралари бўлмиш: Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик судининг ваколатлари мукаммал белгилаб қўйилган.

Асосий қонун лойиҳасида Ўзбекистоннинг таркибига кирувчи Қорақалпоғистон Республикасига алоҳида боб бағишланди.

Ўзбекистон Қорақалпоғистон Республикасининг мақомини тан олади ва унинг суверенитетини муҳофаза этади. Ўзбекистон билан Қорақалпоғистоннинг ўзаро муносабатлари ҳар икки республика ўртасида тузиладиган шартномалар ва келишувлар асосида тартибга солинади. Ўзбекистон Конституцияси ва қонунлари Қорақалпоғистон ҳудудида ҳам мажбурийдир.

Шуни алоҳида таъкидлашимиз керакки, янги Конституция лойиҳасини яратишда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳужжатларига, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясига, Халқаро ҳуқуқнинг барча эътироф этган қоидаларига қатъий амал қилинди. Шунингдек, ривожланган демократия мамлакатлари ҳисобланмиш Америка Қўшма Штатлари, Япония, Канада, Олмания, Франция, Португалия, Италия, Швеция, Туркия, Испаниянинг ҳамда Шарқ мамлакатлари — Ҳиндистон, Покистон, Миср давлатларининг Конституция тажрибасидан ижодий фойдаланилди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг лойиҳаси — зўр сиёсий, ҳуқуқий ва халқаро аҳамиятга молик ҳужжатдир. У жаҳон майдонида янги суверен давлат — Ўзбекистон давлати дунёга келиб, фаол яшаётгани ва меҳнат қилаётганидан дарак беради.

Ҳурматли халқ ноиблари, мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституцияси лойиҳасини муҳокама қилар экансиз, бир муаммога эътиборларингизни жалб қилмоқчиман.

Баъзи бир кимсалар эски ўйинларига берилиб, орамизга ҳар хил миш-миш, совуқ гапларни, иғволарни тарқатиш ҳаракатида юришибди. Нима эмиш: агар тақдим этилган Конституциянинг лойиҳаси қабул қилинса, эртага Олий Кенгаш тарқатиб юборилар, депутатлар ўз ваколатларидан маҳрум бўлар эмиш.

Бундай афсона, иғво гапларга нима жавоб қилишимиз мумкин? Авваламбор, Конституция лойиҳасини қабул қилиш масаласида Олий Кенгаш қарорининг сизларга тарқатилган лойиҳасида бу саволларга аниқ жавоблар берилган. Ҳамма ноиблар, жумладан, Олий Кенгаш, жойлардаги маҳаллий кенгашлар ноиблари ҳам ўз ваколатларини сақлайдилар, албатта. Олдимизда ҳали анча жиддий ишларимиз бор.

Ҳар Ўзбекистонимизнинг тарихида биринчи Конституцияни қабул қилиш — жумҳуриятимизнинг янгидан туғилишидир, ҳақиқий мустақиллигимизга мустаҳкам пойдевор қуришдир.

Қабул қилинган Конституциямиз асосий қонунимиз сифатида давлатни давлат қиладиган, миллатни миллат қиладиган қонунларга асос бўлиши муқаррар.

Олдин тасдиқланган барча қонунларимизни ҳам янги Конституция кўзи-назари билан қараб, бошқатдан кўриб чиқишимиз зарур.

Шу жумладан, сайлов ўтказиш ҳақидаги янги қонунларни ҳам ҳар томонлама, умумхалқ муҳокамасига қўйиб, қабул қилишимиз керак. Бу ишларнинг ҳаммасини чуқур англаб, биргалашиб, бамаслаҳат ўтказиш учун, менимча, анча вақт керак бўлади.

Ишончим комилки, сиз, халқ ноиблари халқимиз, сайловчилар олдида белгиланган муддатларгача муносиб хизмат қиласиз, иншооллоҳ.

Мен бўлсам, яна бир карра ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, куч-қувват, фаолиятингизда омад, Оллоҳимиздан сизларга узоқ умр тилаб қоламан.

Ҳурматли ноиблар!

Аввал айтиб ўтганимдек, 1992 йил биз учун жуда оғир келди. Бу йил ўзбек пахтаси ярмига ҳам етмайди, деб фол очганлар ҳам кўп бўлди. Ғанимларимиз, Ўзбекистон асосий валюта манбаидан айрилди, деб севиндилар.

Азиз дўстлар!

Дунёда меҳнаткаш инсонлар жуда кўп. Аммо мақтаниш бўлса ҳам айтиб қўяй, **ўзбек деҳқонига етадигани кам.**

Деҳқонларимиз бу гал ҳам фидокорона меҳнатлари билан Ўзбекистон иқтисоди таназзулга тушади деб «каромат» қилган фолбинларга муносиб зарба бердилар.

Ана шу юксак минбардан туриб, ўз номимдан, ҳукуматимиз ва, муҳтарам ноиблар, сизларнинг номингиздан **ўзбек деҳқонлари шаънига яна бир карра офарин айтишни муқаддас бурчим, деб ҳисоблайман.**

Деҳқонни ҳам, чўпонни ҳам, пиллакашу ишчи дўстларимизни ҳам, хуллас мардона меҳнат қилаётган ҳар бир юртдошимизни ҳар қанча иззат қилсак оз.

Келинглар, азиз биродарлар, оғир синовлар пайтида ватанимиз келажагини ўйлаб меҳнат қилаётган инсонларимизни чин кўнгилдан олқишлайлик!

Муҳтарам халқ вакиллари!

Яна бир нарсани алоҳида мамнуният билан айтмоқчиман: бошқа айрим юртларда, энг аввало — Россияда Президент, ҳукумат ва парламент ўзаро обрў ва нуфуз талашиб, бир-бирини беобрў қилиб турган бир пайтда бизнинг олий бошқарув ва ваколат ташкилотларимиз қўлни-қўлга бериб, ўзаро аҳил ва иноқ бўлиб, халқимизнинг олдидаги бурчини бажармоқда.

«Бир кун жанжал бўлган уйдан қирқ кун барака кетади» деган ажойиб нақлни ҳаммангиз биласиз. Балки биз аҳил ва якдил бўлганимиз учун ҳам худо бизни бало-қазодан асраяпти.

Сўзимнинг охирида яна бир марта сизларга, сиз орқали бутун халққа мурожаат қилмоқчиман.

Турмушимиз қанчалик оғир бўлмасин, бошимизга қанча савдолар тушмасин, Оллоҳга минг карра шукр қилишимиз керак.

Дуоларимиз ижобат бўлгани ростдирки, яратганнинг ўзи шундай хавфли вазиятда, чор атрофда қон тўкилаётган, минглаб одам қурбон бўлаётган, юз минглаб одамлар хонавайрон ва сарсон-саргардон бўлаётган бир замонда эл-юртимизни парокандаликдан сақламоқда.

Олло таоло ҳар бир оила ва хонадонни ўз паноҳига олди, эрни — оилага бош бўлишдан, аёлни — бека бўлишидан айирмади, бола-чақаларимизни омон асрамоқда.

Нуроний қарияларимиз ҳар доим «илойим, халқимизнинг уст-боши бут, танижон соғ бўлсин!» деб дуо қилишади. Оллоҳ холисона ниятларимизни, пок мақсадларимизни эшитиб, бизни бало-қазолардан асраб турганига юртимизда ҳар қайси мўмин-мусулмон яна бир марта ишонч ҳосил қилди. Бу — ҳақ гап.

Азиз ватандошлар!

Ҳамма жойда ҳам қийинчиликлар бор. Бу ҳақда ортиқча гапиришга ҳожат йўқ. Аммо халқимизнинг истиқлолга муносиб кайфиятини, ишончини, ёруғ кунларга албатта етиб борамиз деган умидини бир жойга тўпласак — шунинг ўзиёқ кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат қўшади, оғир синовларни енгиб ўтишда бизга мадад беради.

Мен қайда бўлмай ва ким билан учрашмайин, эртанги кун ҳақида олижаноб фикрларни эшитиб, очиқ чеҳраларни кўриб, юртдошларимиз қалбидаги ишонч ва умидни сезиб, ҳар доим ўзимни эл-юртимиз олдида қарздор деб сезаман.

Халқимиз тинчлик ва фаровонлик ғояларини маслак ва мақсад этиб яшамоқда. Биз унинг иродасини бажариш учун бутун борлиғимизни бахш этсак арзийди.

Азиз дўстлар, ҳаммангизга соғлиқ ва куч-қувват тилайман. Ватанимиз равнақи йўлида бошлаган ишларимизни Яратганнинг ўзи қўлласин ва мададкор бўлсин.

ИФТИХОР ЭТ, ВАТАНДОШ!

1992 йил 8 декабрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА ХАЛҚ НОИБЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАР

Бегим СЕРИКОВ, Мирзачўл райони ҳокими: — Қайси газета?... «Ўзбекистон овози» мустақил республикамизнинг чинакам тарихнависига айланмоқда. Айниқса, Асосий Қонунимиз лойиҳаси муҳокама қилинган даврда чиққан сонларни эслайлик. Ҳар саҳифасида мамлакатимиз фуқароларининг қувонч ва ташвишлари, долзарб муаммолар яққол кўзга ташланиб турди.

Президентимиз Ислом Каримов бизга план, мажбурият каби қуруқ сўзбозликдан кўра одамларнинг ҳаёти ,уни яхшилаш ҳақида кўпроқ масала қўйилсин, деганда минг бор ҳақ. Зеро Конституциямизнинг бутун матни ана шу ғоялар билан суғорилган десам адашмайман. Сизни ҳам мустақил мамлакатимизнинг Қомусий Қонуни билан табриклайман.

●

Рустамжон АКБАРОВ, Тошкент райони ҳокими: — Истаймизми-йўқми, бор гап шу — бу Конституцияни бутун ўзбек халқи ёзди! Халқ ноиблари эса уни шакллантириб олий ҳужжат тусини бердилар. Президентимиз Ислом Каримов бошлиқ Конституция Комиссияси сира эринмасдан унинг лойиҳасини шаҳар ва қишлоқларда, ўқув илмий жамоаларида, оммавий ахборот воситаларида, «Ўзбекистон овози»да айниқса, вилоят фаолларининг йиғилишида, ҳатто хорижлик мутахассислар билан ҳам муҳокамадан ўтказди. Шундай муҳим ҳужжатни қабул қилишда иштирок этишни насиб этгани учун яратганга шукур...

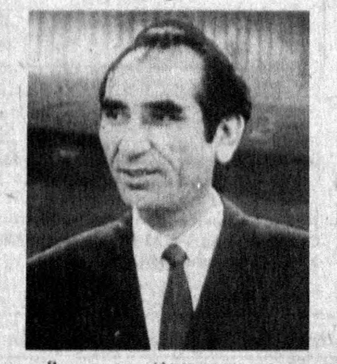

●

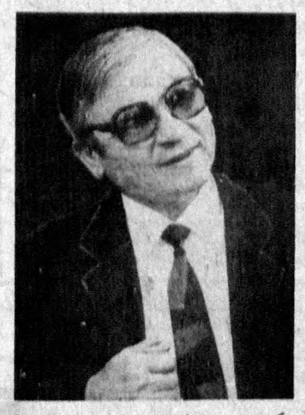

Ўлмас Маҳамадмуротов, Ургут райони ҳокими: — Буюк бобомиз Амир Темурдан қолган ҳикмат: Подшоҳларнинг номи улар қурган биноларда қолади. Қадами қутлуғ юртбошимиз нафақат бинолар қурди, балки бутун бир республикамиз истиқлолини таъминлаб бердилар, мустақил мамлакатимизнинг Асосий Қонунига асос солдилар. Илоҳим, умрлари зиёда бўлсин.

●

Абдуҳалим ҚАЛАНДАРОВ, Қува районидаги 37-мактаб жўғрофия муаллими: — Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин илгари чирмаб боғлаб ташланган қанотларимизни ёздик. Энди хорижий мамлакатларни география дарсликларию глобусларда эмас, ўзимиз бориб кўзимиз билан кўриб ўрганяпмиз. Бизнинг олис Акбаробод қишлоғимизда яхшилар шарофати туфайли очилган мебель фабрикаси жамоаси Европа шимолидаги Финляндия билан ҳамкорлик қилмоқда. Муҳтарам Президентимиз ўз нутқларида бундан буён хом ашё эмас, тайёр маҳсулотлар чиқарадиган корхоналар яратиш вазифасини қўйганликлари учун минг-минглаб сайловчиларим номидан миннатдорчилик билдираман. Асосий Қонунимиз ижодкорига янги-янги омадлар тилайман.

Равшан РАҲМОНОВ, Навоий давлат педагогика институти ректори: — Мен Конституция қабул қилинган ҳаяжонли дақиқаларда сессия котибияти аъзолари сафида ўтирган эдим. Бу жойдан зални тўлдириб ўтирган ҳамкасбларим, халқ ноиблари юз-кўзларидаги қувонч, ифтихор яққол кўриниб турди, Ахир қувонмай бўладими, мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституцияси ҳаммамизнинг кўз олдимизда туғилди. Ана шундай тарихий воқеага даҳлдор бўлганимдан бениҳоя бахтиёрман.

Ҳали замонлар алмашади, неча ўн йилликлар ўтади. Бизнинг ўрнимизни янада доно, мукаммал парламент эгаллайди. Лекин 1992 йилнинг 8 декабри халқимиз хотирасида мангуга муҳрланиб қолаверади. Нафақат замондошларимиз, балки келгуси авлодлар ҳам Мустақил Ўзбекистоннинг ёрқин келажагига поёндоз тўшаб берган бугунги нурли кунни шодумонлик билан эслашади.

А. АБДУБАННОПОВ,
Ш. ЖАББОРОВ,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбирлари.

• «Мустақиллик—менинг ифтихорим» фототанловига

ЛАГАНДА— ВАТАН ТИМСОЛИ

Шеробод — қадим Бақтрия империяси даврида гуллаб-яшнаган шаҳарлардан бири эди. Беҳад чорвасию, нафис кулолчилиги билан бу юрт етти иқлимга донг таратган. Тупроққалъа ҳаробаларидан топилган нодир ашёлар ана шундан далолат беради.

Минг йиллик тарихга эга бўлмиш Шеробод кулолчилиги ҳали ҳам навқирон. Асрлар ўтган сари авлоддан-авлодга, қўлдан-қўлга ўтиб сайқалланиб, нафислашиб бораётган кулолчилик буюмлари нафақат юртдошларимиз, балки хорижлик меҳмонларга ҳам суюкли совғадир.

Айни пайтда фаолият кўрсатиб турган Шеробод кулолчилик заводи юздан ортиқ турдаги сопол буюмлар ишлаб чиқармоқда. Бу маҳсулотлар халқимизга манзур бўлаётир.

Шерободлик кулоллар яқинда республикамиз герби туширилган совға лаганлар ишлаб чиқаришга киришди. Уста мусаввирлар қўлида зийнат топаётган бу совғабоп лаганлар ҳар бир ўзбек хонадонининг тўридан жой олса ажаб эмас.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхона ишчиси Барно Зубнева. 2. Ижодкор мусаввирлар гуруҳи: Зиёда Шерноева, Акбар Жумаев, Баҳриддин Раҳматов ва Жумарасул Боймуродов иш устида.

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар (ЎзА).

ДУНЁ ОВОЗИ

ТЕРГОВ ТУГАДИ

● Ҳокимиятни тортиб олиш мақсадида уюштирилган исён ҳақида жиноий иш айблов хулосасини тасдиқлаш учун Россия Федерацияси Бош прокурорига топширилди.

Агар масала ижобий ҳал этилса, тергов материаллари Олий судга юборилади.

ЖИНОЯТ ВА ЖАЗО

●Россия Федерацияси матбуот ва ахборот вазирлиги барча таҳириятларни янгиликдан хабардор қилди.

Унда айтилишича, оммавий ахборот воситалари саҳифаларида, телевиденне кўрсатувлари ва радио эшиттиришларида орденлар ва медалларни сотиб олиш ва сотиш, расмий ҳужжатларни қалбаки ясаш ва бозорга чиқариш, шу соҳага оид даллоллик ҳақидаги рекламаларни эълон қилиш бундан буён РСФСР Жиноят кодекси бўйича жазоланади.

БОКУДАГИ ҚУРУЛТОЙДА

● Озарбайжон Халқ фронтининг фавқулодда қурултойида республикадаги бу энг оммавий ҳаракатнинг янги мақоми қабул қилинди.

Озарбайжон Халқ фронти ижтимоий-сиёсий ташкилотга айлантирилди. Қурултой, шунингдек, Халқ фронтининг янги парламентга сайловларда фаол иштирок этишга қатъий қарор берганлигини эълон қилди.

СЕНАТОРЛАР ДАЪВАТИ

● АҚШ сенаторлари Сема Нанна ва Ричард Лугара 8 кун давомида собиқ совет республикалари бўйлаб сафарда бўлдилар.

Улар ўз мамлакатларига қайтиб боргач, Америка ҳукуматининг тўртта собиқ совет республикасига ядро қуролларини бартараф этишда ёрдам беришга даъват этдилар.

ТАЙЁРГАРЛИК БОШЛАБ ЮБОРИЛДИ

● Сомолига дастлабки Америка ҳарбий хизматчилари етиб келишди.

АҚШ Ҳарбий-Ҳаво кучларининг авиадиспетчерлари гуруҳи Могадишо яқинига қўндилар. Улар БМТнинг Сомолига ёрдам бериш тадбирларини амалга ошириш учун бу ерга келадиган кўпмиллатли кучларнинг тайёраларини қабул қилишга тайёргарликни бошлаб юбордилар.

КЎП ПАРТИЯЛИЛИК АСОСИДА

● УНИТА муҳолифатчи партияси Анголанинг янги ҳукумати таркибига киришга ва ўт очмаслик ҳақидаги битимга амал қилишга рози бўлди.

УНИТАнинг ахборот бўйича котиби Жоржи Валентин ўз партиясининг унга таклиф этилган бир неча раҳбарлик вазифаларини эгаллашга тайёр эканини билдирди. Янги Вазирлар Маҳкамаси 29-30 сентябрь кунлари Анголада кўп партиялилик асосида ўтказилган парламент сайловлари якунига кўра тузилган эди.

ЙЎЛИ ТОПИЛДИ

● Қирғизистоннинг Норин шаҳри маъмурлари ёқилғи-транспорт муаммосини ҳал этишнинг ўзига хос йўлини топишди.

Маъмурият от-аравалар кўригини ўтказди. Ғолиб чиққан 20 нафарга яқин аравакашга одам ташишга рухсат берди.

Мана, ҳозир шаҳар кўчаларида от қўшилган араваларни кўриш мумкин. У кундан-кунга довруғ қозониб боряпти. Сабаби битта — аравада юриш автобусдагидан икки баравар арзон.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва яқин хорижий мамлакатларнинг рўзномалари хабарлари асосида тайёрланди).

МУШТАРИЙ ХАБАР ҚИЛАДИ:

МУРУВВАТ

● Булатовлар оиласи болалар уйидан 15 нафар қаровсиз ўғил-қизни ўз тарбияларига олиб, отаоналик қилмоқдалар.

Яқинда журналист М. Мардиев шахсий кутубхонасидан ўттиздан зиёд китобни Булатовлар оиласига тақдим қилди.

У. САТТОРОВ.
Навоий шаҳри.

ЯНА БИР ТИББИЁТ МАСКАНИ

● Уйчи райони марказида яқинда янги тиббиёт маскани қад ростлади.

Барча қулайликларга эга ҳамда замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган, саксондан ортиқ хонадан иборат поликлиника бир йўла 380 кишини қабул қилади. Уни 132-колхозлараро мехнизациялашган кўчма колонна қурувчилари фойдаланишга топширдилар.

М. ҚОДИРОВ.
Наманган вилояти.

ЭЗГУЛИК

● Ўзбекистон кўзи ожизлар жамиятига қарашли Бухоро ўқув-ишлаб чиқариш корхонаси маъмурияти яна бир эзгуликка қўл урди.

Бозор муносабатлари жараёнидаги қийинчиликларни эътиборга олиб, қишга картошка, сабзавот маҳсулотларини ғамлаб олишлари учун жамоанинг ҳар бир аъзосига беш юз сўмдан пул ажратди. Бу мақсад учун ҳаммаси бўлиб 230 минг сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

А. ҲАЙДАРОВ.
Бухоро вилояти.

ОҚИБАТ

● Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш маъмурияти ва касаба уюшмалари қўмитаси корхонада кўп йиллар ҳалол меҳнат қилган бир гуруҳ ишчи-хизматчиларга моддий ёрдам кўрсатди.

Кейинги пайтда корхона кўраётган соф фойдадан ана шундай кўмакка бир миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарф бўлди.

Т. СУЛАЙМОНОВ
Наманган шаҳри.

• *Луқма* •

ГАЗЕТАНИ ҚАЧОН ЎЗ ВАҚТИДА ОЛАМИЗ?

Мустақил диёримиз шаҳар-қишлоқларида газета ва журналларга келаси йил учун обуна ишлари ҳар қачонгидан кўламли бўлди, десак муболаға бўлмас. Ўзим ҳам йигирма йилдан бери севимли газетамиз «Ўзбекистон овози»га мунтазам обуна бўлиб келаман.

Зеро, газеталарни олишда бу йилгидек чалкашликлар бўлмади, чоғи. Аввалига йилнинг иккинчи ярми учун бозор иқтисодиётига мослашиш важидан бошқатдан обуна ишлари ташкил этилди. Обуна ҳам бўлдик. Лекин газетани вақтида олиб ўқий олмасанг, алам қиларкан. Чунончи, июль ойида 11-сонни, август ойида 16-сонни ўқий олдим, холос. Хат ташувчидан бунинг сабабини сўраганимда: бизга етиб келса, албатта олиб бориб берамиз, деб қутилди.

Ажабланарлиси шундаки, газетада қизиқарли ва ўқишли мақолалар босилиб чиқса ёки «Ойнаи жаҳон» дастури эълон қилинадиган шанба сонлари бўлса, келтирмай қўя қолишади. Жумладан, 12-сентябрь 180-сон, 19 сентябрь 185-сон, 22 сентябр 186-сон, 26 сентябрь 190-сон, шунингдек, 191, 192 ва 193-сонлар турли сабаблар билан келтирилмади. Менга қолса, кечикиб бўлса ҳам ҳаммасини йиғиштириб олиб келишса, хурсанд бўлардим. Чунки, йил якунланиб бормоқда. Янги йилдан бошлаб газета келтиришдаги бундай бетартибликларга барҳам берилармикин?

Шариф БАҲРОНОВ,
Самарқанд райони.

Ўзбекистон овози

ЖАРЧИНОМА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ ВА УНИНГ НУКУСДАГИ ФИЛИАЛИ

1993-1994 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича сиртқи бўлимнинг 1 ва катта босқичларига

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бухгалтерия ҳисоби, хўжалик фаолиятини назорат ва таҳлил қилиш, агросаноат мажмуи тармоқларининг иқтисоди ва уни бошқариш, агрокимё ва тупроқшунослик, агрономлик, мева-сабзавотчилик ва узумчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик, зоомуҳандислик, ўрмон, боғ ва ҳиёбонларни кўкаламзорлаштириш (ўрмон хўжалиги муҳандислари мутахассислиги), қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

СИРТҚИ БЎЛИМга турли ёшдаги тўлиқ ўрта ёки олий маълумотга эга бўлган қишлоқ хўжалиги соҳасидаги корхона, ташкилот, муассаса ёки хўжаликларда ишлайдиган Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари қабул қилинадилар.

БОШҚА МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАРДА ЯШОВЧИ ШАХСЛАР ПУЛЛИК ШАРТНОМА АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ректор номига ёзилган университетга қабул қилиш ҳақидаги аризалар қуйидаги ҳужжатлар билан 1992 йил 15 декабрдан 1993 йил 15 январгача қабул қилинади: ўрта ёки олий маълумоти ҳақидаги ҳужжат, (асл нусхаси), 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, тиббий маълумотнома, 086 (У) андозадаги, меҳнат дафтарчаси ёки колхозчи дафтарчасидан маъмурият томонидан тасдиқланган кўчирма, паспорт ва ҳарбий хизматга алоқаси ҳақидаги ҳужжат.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1993 ЙИЛНИНГ 16 ЯНВАРИДАН 1 ФЕВРАЛИГАЧА БЎЛИБ ЎТАДИ.

Университетда кириш имтиҳонлари ва барча мутахассисликлар бўйича ўқиш ўзбек, рус тилларида, филиалда эса қорақалпоқ, ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Университетга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар:

— бухгалтерия ҳисоби, хўжалик фаолиятини назорат ва таҳлил қилиш, агросаноат мажмуи тармоқлари иқтисоди ва уни бошқариш, ўрмон, боғ ва хиёбонларни кўкаламзорлаштириш мутахассисликлари бўйича: МАТЕМАТИКА (оғзаки), БИОЛОГИЯ (оғзаки), ЎЗБЕК ЁКИ РУС ТИЛИ (диктант).

МАТЕМАТИКА ВА БИОЛОГИЯДАН СОҲА ИМТИҲОНЛАРИ

— агрокимё ва тупроқшунослик, агрономлик, мева-сабзавотчилик ва узумчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик, зоомуҳандислик мутахассисликлари бўйича: КИМЁ (оғзаки), БИОЛОГИЯ (оғзаки), ЎЗБЕК ЁКИ РУС ТИЛИ (диктант).

КИМЁ ВА БИОЛОГИЯДАН СОҲА ИМТИҲОНЛАРИ

Университетнинг НУКУС шаҳридаги филиалида — қишлоқ хўжалигини механизациялаш мутахассислиги бўйича физика (оғзаки), математика (оғзаки), қорақалпоқ, ўзбек ёки рус тили (диктант).

ФИЗИКА ВА МАТЕМАТИКАДАН СОҲА ИМТИҲОНЛАРИ

Ўқишга кирувчилар соҳа имтиҳонларидан олган баллар йиғиндиси бўйича ўтказиладиган УМУМИЙ ТАНЛОВ асосида қабул қилинади.

Кириш имтиҳонларидан ижобий баҳо олган қуйидаги абитуриентлар университетга танловсиз қабул қилинадилар: ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАН ВА ҲУКУМАТ ТОМОНИДАН БЕРИЛГАН ГУВОҲНОМАЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲУҚУҚИГА ЭГА БЎЛГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАР, ЕТИМ БОЛАЛАРГА ВА ОТА-ОНА ҚАРОВИСИЗ ҚОЛГАН БОЛАЛАР, МЕҲНАТ ҚОБИЛИЯТИНИНГ ДАРАЖАСИНИ АНИҚЛАЙДИГАН ТИББИЙ КОМИССИЯНИНГ АГРАР УНИВЕРСИТЕТДА ЎҚИШ СОҒЛИҒИГА ТЎҒРИ КЕЛИШИ ТЎҒРИСИДАГИ ХУЛОСАСИ БЎЛГАН I ВА II ГУРУҲ НОГИРОНЛАРИ.

Иккинчи марта олий маълумот олмоқчи бўлганлар шартнома (пуллик) асосида қабул қилинадилар.

Манзилимиз: 700183, Тошкент шаҳри, ТошДАУ (19, 49, 83, 96, 156, 167, 491 автобуслар ва 15, 29, 152, 153-маршрут таксиларининг «Тошкент Давлат аграр университети» бекати).

Нукус бўлимининг манзили: 742012, Нукус шаҳри, Қурбонов номли кўча, ТошДАУнинг Нукус бўлими биноси (13, 19, 24-автобуслар, 4-маршрут таксининг «Қишлоқ хўжалик факультети» бекати).

Жамғарма банки

ДИҚҚАТ!

1991 йилда енгил автомобиллар олиш учун олинган мақсадли чеклар, БАМга алоқадор чекларнинг эгалари

1992 йил 31 декабргача

Ўз чекларини уларни берган Жамғарма банк муассасаларига ёки Москва Жамғарма банки муассасаларига топширишлари лозим.

Мазкур чекларни қайтариб сотиб олиш муддати Россия Молия вазирлиги томонидан 1992 йилнинг 31 декабригача белгиланган.

ОХИРГИ МУДДАТ

31 ДЕКАБРЬ!

Ўзбекистон Республикаси Жамғарма банки.

Қишлоқ хўжалигига агрокимё хизмати кўрсатувчи илмий технологик марказ (ИТМ) келишилган баҳода иссиқ сув, 4-қаватлик бинода ижарага иш хоналари ажратади.

Манзилгоҳ: Тошкент вилояти, Қибрай ноҳияси, Салор қишлоқ кенгаши, «Институт» алоқа бўлими, Семенная кўчаси 8-уй.

Маълумот учун телефонлар: 62-45-14, 62-72-11, 62-13-67.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

«Физика—Қуёш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бирлашма бош илмий ходими, физика-математика фанлари доктори Э. Ж. Муллажоновга

ОНАСИнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси И. М. Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти жамоаси, чуқур қайғу билан маълум қиладики, шу институтнинг жиноят ва криминалогия бўлимининг мудири, юридик фанлари номзоди

Алишер Орипович РАСУЛЕВнинг

бевақт вафот этганлиги билан унинг оила аъзолари ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Иқтисод фанлари доктори, профессор М. Д. Кимга онаси

Ко Сун—ОКнинг

вафот этганлиги муносабати билан чин дилдан таъзия изҳор этамиз.

Бир гуруҳ дўстлари.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши ва «Ўзбекистон овози» журналистлар жамоаси

Бош муҳаррир Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

РЕДАКЦИЯЛАР: Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14, Ижтимоий ҳаёт — 32-21-43, 32-53-16, Вилоят мухбирлари билан ишлаш — 33-12-16, 33-11-49, Хатлар бўлими — 33-20-36, 32-54-35, Котибият — 33-72-83, 32-53-06, Ахборот-тижорат хизмати — 32-54-14, Қабулхона — 32-55-15.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-26-22, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Урганчда — 6-72-60, Фарғонада — 6-97-89, Термизда — 2-23-01, Тошкентда: шаҳар бўйича — 33-76-04, вилоят бўйича 32-26-70.

Навбатчи муҳаррир: А. БОЛИЕВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент-ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёти-матбаа концернининг босмахонаси. Газета офсет усулида А—2 форматда босилади. ● Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 02.00. Г—512. № 242. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.